

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Кафедра культурології

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 08 «Право»
Спеціальність – 081 «Право»
Статус навчальної дисципліни – обов'язкова
Рік набору – 2020

Затверджено на засіданні
Вченої ради Університету
протокол № 9 від 30 червня 2020 р.
(зі змінами протокол
№ 164 від 30 серпня 2022 р.)

Гетьман А.П.

Харків 2022

Програма навчальної дисципліни «Українська культура» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 28 с.

Розробники:

О. В. Уманець, кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри культурології

Затверджено на засіданні кафедри культурології
(протокол № 01 від 16 вересня 2020 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри культурології
(протокол № 01 від 01 вересня 2021 р.)
(протокол № 10 від 10 червня 2022 року)

В. о. завідувача кафедри – В. О. Лозовой, доктор філософських наук,
професор

Завідувач кафедри – Василь Пивоваров, кандидат філологічних наук, доцент

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
2. Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти.....	5
3. Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти	6
4. Модулі програми навчальної дисципліни.....	8
5. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці)	8
6. Зміст програми навчальної дисципліни	9
6.1. Модуль 1. Феномен української культури	9
6.2. Модуль 2. Українська культура від давніх часів до XVIII ст.	9
6.3. Модуль 3. Українська культура XIX – XXI ст.....	10
7. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	11
7.1. Форми організації освітнього процесу і види навчальних занять: ..	11
7.2. Самостійна робота студентів	11
7.3. Освітні технології та методи навчання	12
7.4. Форми педагогічного контролю й система оцінювання	12
7.5. Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і	13
видами контрольних заходів:.....	13
7.6. Критерії оцінювання результатів навчання:	14
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення	17
навчальної дисципліни.....	17
8.1. Основна література.....	17
8.2. Додаткова література	19
8.3. НЕІК	19
8.4. Інтернет-ресурси.....	21
ДОДАТКИ	22
Додаток 1	22
Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни	22
Додаток 2	26
Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей	26
Додаток 3	29
Матриця зв'язків модулів навчальної дисципліни, результатів навчання та предметних компетентностей у програмі навчальної дисципліни	29

ВСТУП

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни – надати студентам систематизовані знання з фундаментальних питань сутності культури, історії та специфіки української культури, які сприятимуть формуванню гармонійної особистості та патріотичної громадянської позиції юриста як представника інтелектуальної еліти нації.

Завдання:

- формування особистісної ціннісної орієнтації в сучасному світі;
- формування соціально-гуманітарної ерудованості;
- усвідомлення взаємозв'язків української культури та права України;
- формування почуття національної ідентичності;
- усвідомлення сутності та динаміки історично-культурного процесу;
- усвідомлення тенденцій розвитку української культури та її взаємозв'язків із світовою культурою;
- формування осмисленого розуміння культурних досягнень української нації;
- усвідомлення мультикультурного розмаїття сучасної України;
- цінування та повага різноманітності та мультикультурності, формування толерантного ставлення до інших культур;
- розуміння особливостей сучасного стану української культури та сутності змін у різноманітних сферах духовного життя;
- формування навичок збору та критичного аналізу інформації;
- формування навичок саморозвитку та самовдосконалення;
- формування свідомої патріотичної позиції правника як представника інтелектуальної еліти нації.

Статус навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми: обов'язкова .

Кореквізити: «Історія держави та права України», «Логіка».

Постреквізити: «Філософія», «Історія держави та права зарубіжних країн», «Мова української юриспруденції», «Соціально-політичні студії».

2. Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти

ПК-1. Знання та розуміння категоріально-понятійного апарату з питань феноменології культури.

ПК-2. Знання та розуміння категоріально-понятійного апарату з питань онтології культури.

ПК-3. Знання та розуміння сутності, структурної та функціональної специфіки культури.

ПК-4. Знання та розуміння рис української культури, менталітету та системи архетипів.

ПК-5. Застосування знань і розуміння специфіки національної культури та менталітету в професійній діяльності.

ПК-6. Застосування знання та розуміння динаміки світової та національної культури.

ПК-7. Застосування знання та розуміння парадигмальних основ культури прадавнини, давнини, Середньовіччя, Відродження, Нового та Новітнього часу.

ПК-8. Здатність до застосування знань і розуміння щодо специфіки національного процесу культуротворення в професійній діяльності.

ПК- 9. Здатність генерувати судження щодо історико-культурної обумовленості духовних здобутків світової культури.

ПК-10. Здатність генерувати судження щодо історико-культурної обумовленості духовних здобутків національної культури.

ПК-11. Здатність до застосування знань і розуміння для співвіднесення духовних здобутків світової та української культури з певним етапом історико-культурного процесу.

ПК-12. Здатність генерувати судження щодо специфіки співвіднесеності шляхів розвитку світової та української культур.

ПК-13. Знання провідних персоналій української культури, зокрема українських правників, у контексті етапів історико-культурного процесу.

ПК-14. Знання та розуміння актуальних проблем сучасної української культури.

ПК-15. Знання культурних здобутків української діаспори.

ПК-16. Здатність до спілкування у тому числі у професійній площині за умов культурного різноманіття.

ПК-17. Здатність генерувати судження щодо сутності та специфіки сучасного діалогу культур.

ПК-18. Здатність до застосування знань у процесі саморозвитку, самовдосконалення та професійної самореалізації.

ПК-19. Навички навчання впродовж життя.

ПК-20. Здатність до застосування знань і розуміння для розвитку творчих здібностей, продуктивності у рішенні життєвих і професійних проблем.

ПК-21. Навички самостійної роботи з інформаційними джерелами.

ПК-22. Навички здатності до логічного, аналітичного, критичного мислення.

ПК-23. Здатність генерувати судження щодо впливу традицій і досягнень української культури на зміст професійної культури правника.

Експлікація загальних і спеціальних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1)

3. Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти

РН НД 1.1. Демонструвати здатність до розвитку інтелектуального потенціалу на основі знання та розуміння категоріально-понятійного апарату з питань культури.

РН НД 1.2. Виявляти здатність до самостійного, критичного опрацювання інформаційних джерел.

РН НД 1.3. Володіти засобами оптимальної комунікації в соціальній, зокрема професійній площині за умов міжнародної співпраці на підґрунті толерантного ставлення до інших культур.

РН НД 1.4. Демонструвати здатність до коректного застосування термінології з питань культури у тому числі у професійній сфері.

РН НД 2.1. Демонструвати знання сутності, структури та функцій культури як соціального явища.

РН НД 2.2. Демонструвати знання та розуміння чинників формування специфіки й особливостей української культури на різних історико-культурних етапах.

РН НД 2.3.. Визначати специфіку полілогу української культури зі світовою культурою в різні історико-культурні епохи.

РН НД 2.4. Демонструвати знання найбільш вагомих духовних здобутків світової та української культури.

РН НД 3.1. Демонструвати усвідомлення мультикультурного розмаїття сучасної України.

РН НД 3.2. Демонструвати знання характеристики української культури як складової світової культури.

РН НД 3.3. Виявляти проблеми у сучасному духовному житті України, вирішення яких вимагає нових системоутворювальних знань і прогресивних технологій, та пропонувати шляхи їх правового регулювання з використанням наявних теоретичних і прикладних знань відповідно до принципів захисту прав людини і її основоположних свобод.

РН НД 3.4. Демонструвати здатність до формування патріотичної громадянської позиції.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни і результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2).

4. Модулі програми навчальної дисципліни

Модуль 1. **Феномен української культури**

Модуль 2. **Українська культура від давніх часів до XVIII ст.**

Модуль 3. **Українська культура XIX – XXI ст.**

Експлікація модулів компетентнісно орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання і предметними компетентностями (Додаток 3).

5. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»	Обов'язкова	Обов'язкова
Модулів – 3	Спеціальність – 293 «Міжнародне право»	Рік підготовки: 2022/2023	Рік підготовки: 2022/2023
Загальна кількість годин - 120	Спеціалізація – «Міжнародне право»	1 семестр	1 семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2–4, самостійної роботи студента - 6–8.	Освітній рівень – «Бакалавр»	Лекції	Лекції
		22 год.	6 год.
		Практичні заняття	Практичні заняття
		26 год.	4 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
	Галузь знань – 08 «Право»	72 год.	110 год.
	Спеціальність – 081 «Право»	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань іспит	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань іспит
	Рівень освіти – перший (бакалаврський)		

6. Зміст програми навчальної дисципліни

6.1. Модуль 1. Феномен української культури

Культура як суспільне явище. Осмислення явища культури в різні історичні часи. Культура як суспільне явище. Визначення культури. Культура і природа, культура і цивілізація. Суб'єкт, структура, функції, принципи типологізації культури. Субкультура і контркультура. Правова субкультура в системі української культури. Світова і національна культура. Національна ідея та мова в системі національної культури. Традиції, новації, спадкоємність.

Особливості української культури. Чинники становлення та еволюції української національної культури: природно-географічний, соціально-історичний. Архетипи українців як фундамент менталітету. Особливості менталітету українців. Українська мова як чинник ідентифікації нації. Українська національна ідея: сутність та історія формування. Особливості української культури.

6.2. Модуль 2. Українська культура від давніх часів до XVIII ст.

Прадавні і давні культури на теренах України. Феномен культури Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. Характеристика первісної культури. Полілог культур на теренах України: трипільська, кіммерійська, скіфська, сарматська, антична культури. Особливості культури давніх слов'ян.

Особливості середньовічного типу культури. Християнізація як визначальний чинник формування середньовічного типу культури в Київській Русі. Культурний діалог із Візантією та Західною Європою. Особливості культури Київської Русі та Галицько-Волинського князівства як середньовічного типу культури. Пам'ятки культури Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.

Культура України XIV – I пол. XVII ст. Європейська культурна парадигма часів Відродження та Реформації. Умови розвитку української

культури XIV – I пол. XVII ст. Ідеї Ренесансу і Реформації в українській культурі. Процес духовної консолідації української спільноти. Культурні осередки: братства, церква, освітні заклади. Формування системи освіти. Книгодрукування. Діячі культури України XIV - I пол. XVII ст. Українське мистецтво XIV – I пол. XVII ст.

Українська культура II пол. XVII – XVIII ст. Специфіка втілення європейської культурної парадигми XVII–XVIII ст. в українській культурі. Різноспрямованість культурних орієнтирів в Україні. Феномен українського бароко. Активізація процесів націотворення та доля української мови. Система освіти як осередок національного начала. Просвітницькі ідеї в контексті української культури. Діячі культури України II пол. XVII– XVIII ст. Художня панорама України II пол. XVII – XVIII ст.

6.3. Модуль 3. Українська культура XIX – XXI ст.

XIX ст. в історії української культури. Особливості української культури XIX ст. та світовий культурний процес. Проблеми національної самоідентифікації, національної еліти, ідеї національного самоствердження українського народу. Розмаїття напрямів діяльності української інтелігенції. Революційні ідеї в контексті процесу національної самоідентифікації. Лінгвоцентризм і проблеми буття української мови у вітчизняному культурному просторі XIX ст. Система освіти та розвиток науки в Україні. Розквіт національного мистецтва в XIX ст. Меценатство. Діячі культури України XIX ст. у світовому та національному культурному просторах.

Українська культура XX ст. Основні проблеми світової культури XX ст. Модернізм і постмодернізм як світоглядні настанови XX ст.

Актуалізація національного начала та піднесення значущості української мови в культурі УНР, Директорії та Гетьманату.

Проблема збереження національно-культурної ідентичності в УРСР: «розстріляне відродження», Голодомор, лінгвоцид, доля української інтелігенції. Шістдесятництво та дисидентство в Україні. Українська культура

часів «перебудови» в СРСР. Система освіти та розвиток науки в УРСР. Українське мистецтво ХХ ст.

Українська культура наприк. ХХ – поч. ХХІ ст. Основні тенденції та проблеми духовного життя України на межі ХХ ст. – поч. ХХІ ст. Національний та глобалізаційний напрями в сучасній вітчизняній культурі. Роль української діаспори у вітчизняних культурних процесах. Розвиток освіти, науки, культурно-освітньої роботи, засобів масової інформації та комунікації. Сучасні тенденції в українському мистецтві. Мова як фактор національної ідентичності. Мовна ситуація в Україні. Мова у професійній діяльності юриста. Взаємовплив розвитку української культури і права України на межі ХХ ст. – поч. ХХІ ст.

7. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

7. 1. Форми організації освітнього процесу і види навчальних занять:

- форми організації освітнього процесу: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи;
- види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, індивідуальні заняття, консультації.

7.2. Самостійна робота студентів

Самостійна робота – вид позааудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Під час цього виду роботи студент має самостійно опрацювати конспекти лекцій, рекомендовану основну та додаткову літературу, до тем, що виносяться на семінарські заняття.

Формами самостійної роботи студентів є: опрацювання нової наукової та навчальної літератури; виконання обов'язкової самостійної роботи (реферат, конспект, тези доповіді на науково-практичні конференції, стаття (у співавторстві з викладачем)); участь у конкурсах студентських наукових праць; підготовка до практичних занять, колоквіумів і тестування.

Самостійна робота призначена для поглиблення знань студентів із тем, що передбачені навчальною дисципліною.

7.3. Освітні технології та методи навчання

- *освітні технології*: модульно-блочного навчання, аудіовізуальні технології, інтерактивні та мережеві технології, контекстного навчання, проєктні технології, навчання як дослідження.

- *методи навчання*: логічний, проблемний, дослідницький, евристичний, ситуаційний, метод Сократа, групова дискусія, Facebook лекторіум/тренінг, метод case-study, презентація проєктів, опрацювання аналітичних завдань, підготовка тез на конференцію, самостійна робота з підручником, навчальними посібниками, Інтернет-ресурсами (самонавчання).

7.4. Форми педагогічного контролю й система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

Формами контролю знань студентів є поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на семінарських заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, дискусія. Максимальна оцінка за кожне із семінарських занять складає 1 бал (на семінарських заняттях, розрахованих на 4 години аудиторних занять, оцінюється кожна з частин семінарського заняття), максимальна оцінка за семінарські заняття – 13 балів; оцінка за семінарські заняття є складовою підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни у формі контрольних робіт. Проводяться 3 контрольні роботи. Максимальна оцінка за кожну з контрольних робіт складає 7 балів,

максимальна оцінка за контрольні роботи складає 21 бал, оцінка за контрольні роботи є складовою підсумкової оцінки знань;

- контроль активності студента (написання 3 письмових работ на максимальну оцінку, відповіді на кожному заняті, вчасне складання самостійної роботи на максимальну оцінку, створення презентації, участь у конференціях) – максимальна оцінка за активність – 2 бали;

- контроль самостійної роботи, яка здійснюється в одній із таких формах: реферат, конспектування додаткової літератури (за запропонованим кафедрою переліком джерел), тези доповіді на конференції та виступ із доповіддю на конференції, стаття (у співавторстві з викладачем). Максимальна оцінка за самостійну роботу складає 4 бали.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за іспит, становить 60 балів. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю й самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

7.5. Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і

видами контрольних заходів:

Поточний контроль						Само стійна робота студен тів	Актив ність	Іспит	Підсум кова оцінка знань
Практичні заняття			Контрольні роботи						
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Контрольна робота № 1	Контрольна робота № 2	Контрольна робота № 3				
Мах 4	Мах 4	Мах 5	Мах 7	Мах 7	Мах 7	Мах 4	Мах 2	Мах 60	Мах 100

7.6. Критерії оцінювання результатів навчання:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на семінарському занятті (на семінарських заняттях, розрахованих на 4 години, оцінюється кожна з частин семінару)	1 бал	- активна участь у семінарському занятті; готовність до відповіді на всі питання семінарського заняття, високий рівень логічного, аналітичного, критичного мислення; володіння категоріально-понятійним апаратом; знання та розуміння логіки та специфіки історико-культурних процесів, світоглядних основ історико-культурних епох, специфіки національного процесу культуротворення та співвіднесення шляхів розвитку національної та світової культури; повна та обґрунтована характеристика історико-культурної обумовленості духовних здобутків національної та світової культури в контексті певних етапів історико-культурного процесу; знання провідних персоналій української культури.
	0, 5 бала	- відносно активна участь, готовність до відповіді на окремі питання семінарського заняття, достатній рівень логічного, аналітичного, критичного мислення; загалом правильне застосування категоріально-понятійного апарату; відносно розуміння логіки та специфіки історико-культурних процесів; помилки у розумінні світоглядних основ історико-культурних епох; неповне знання та часткове розуміння специфіки національного процесу культуротворення; неповна характеристика духовних здобутків національної та світової культури; відносно розуміння щодо співвіднесення шляхів розвитку національної та світової культури; неповні знання щодо співвіднесення духовних здобутків світової та української культури з певним етапом історико-культурного процесу; часткові знання провідних персоналій української культури.
		- участь, яка демонструє готовність до відповіді на окремі питання семінарського заняття, низький рівень логічного, аналітичного, критичного мислення; помилки в застосуванні категоріально-понятійного апарату, знаннях щодо логіки та специфіки історико-культурних процесів; суттєві помилки у розумінні світоглядних основ історико-культурних епох, знаннях щодо специфіки національного процесу культуротворення та характеристиці здобутків національної та світової культури; часткове розуміння щодо співвіднесення шляхів розвитку національної та світової культури; суттєві помилки у співвіднесенні духовних здобутків світової та української культури з певним етапом історико-культурного процесу та знанні провідних персоналій української культури.
Контрольні роботи	Мак 7	0, 5 бала за кожную правильну відповідь (контрольна робота складається з 14 питань).

Оцінка самостійної роботи студента реферат	4 бали	- структуроване, систематизоване, творче викладення матеріалу із відповідним застосуванням категоріально-понятійного апарату; самостійність і обґрунтованість висновків; опанування літератури (зокрема сучасної) з обраної проблематики (5-10 джерел); дотримання обсягів роботи; термінів складання роботи, норм академічної доброчесності, правил цитування та дотримання бібліографічних норм.
	3 бали	- частково структуроване викладення матеріалу із частковим застосуванням категоріально-понятійного апарату навчальної дисципліни; часткова самостійність і обґрунтованість висновків; опанування літератури з обраної проблематики (4-5 джерел); дотримання обсягів термінів складання роботи, норм академічної доброчесності, суттєве порушення правил цитування та дотримання бібліографічних норм.
	2 бали	- безсистемне викладення матеріалу, необґрунтованість висновків, відсутність опори на сучасні дослідження з обраної проблематики, порушення обсягів роботи та термінів складання роботи, системне порушення правил цитування та дотримання бібліографічних норм.
	1 бал	- невідповідність змісту роботи заявленій темі; безсистемне, часткове викладення матеріалу, наявність автоматично копійованого матеріалу, відсутність висновків, порушення обсягів роботи та термінів складання роботи недотримання правил цитування та дотримання бібліографічних норм.
Оцінка самостійної роботи студента конспект	4 бали	- актуальність конспектованої наукової роботи; змістовність конспекту, відповідність початковому тексту; відображення основних положень роботи автора; ясність, лаконічність викладу матеріалу; коректність цитування та дотримання норм цитування; наявність висновків; відповідність оформлення вимогам, грамотність викладу; відповідність терміну складання самостійної роботи.
	3 бали	- актуальність конспектованої наукової роботи; часткова змістовність конспекту; перевага переписування матеріалу над конспектуванням; недотримання норм цитування; формальність висновків; часткова відповідність оформлення вимогам; відповідність термінам складання самостійної роботи.
	2 бали	- Автоматичне переписування матеріалу; недотримання норм цитування; формальність висновків; невідповідність оформлення вимогам; відповідність термінам складання самостійної роботи.
	1 бал	- Автоматичне переписування матеріалу; відсутність висновків; невідповідність оформлення вимогам; порушення термінів складання самостійної роботи.
Іспит	Мах 60	- високий рівень логічного, аналітичного, критичного мислення, володіння категоріально-понятійним апаратом у повному обсязі та здатність до його інтерпретування відповідно до специфіки історико-культурної епохи; - розуміння логіки та специфіки історико-культурних процесів., знання світоглядних основ історико-

		<p>культурних епох, знання та розуміння специфіки національного процесу культуротворення;</p> <ul style="list-style-type: none"> - повнота характеристики та обґрунтованість суджень щодо історико-культурної обумовленості духовних здобутків національної та світової культури; - знання та розуміння щодо співвіднесення шляхів розвитку національної та світової культури; - знання щодо співвіднесення духовних здобутків світової та української культури з певним етапом історико-культурного процесу; - опанування додаткової літератури; - знання провідних персоналій української культури.
	55	<ul style="list-style-type: none"> - достатній рівень логічного, аналітичного, критичного мислення; - загалом правильне застосування категоріально-понятійного апарату та здатність до його інтерпретування відповідно до специфіки історико-культурної епохи; - відносне розуміння логіки та специфіки історико-культурних процесів; - незначні помилки у знаннях щодо світоглядних основ історико-культурних епох із певними неточностями; - неповне знання та часткове розуміння специфіки національного процесу культуротворення; - неповна характеристика духовних здобутків національної та світової культури; - відносне розуміння щодо співвіднесення шляхів розвитку національної та світової культури; - неповне знання щодо співвіднесення духовних здобутків світової та української культури з певним етапом історико-культурного процесу; - часткове опанування додаткової літератури; - часткове знання провідних персоналій української культури.
	50	<ul style="list-style-type: none"> - середній рівень логічного, аналітичного, критичного мислення; - частково правильне застосування категоріально-понятійного апарату та здатність до його інтерпретування відповідно до специфіки історико-культурної епохи; - відносне розуміння логіки та специфіки історико-культурних процесів; - помилки у знаннях щодо світоглядних основ історико-культурних епох; - помилки у знаннях та часткове розуміння специфіки національного процесу культуротворення; - часткова характеристика духовних здобутків національної та світової культури; - відносне розуміння щодо співвіднесення шляхів розвитку національної та світової культури; - помилки при співвіднесенні духовних здобутків світової та української культури з певним етапом історико-культурного процесу

		- часткове знання провідних персоналій української культури.
	45	- часткове опанування категоріально-понятійного апарату; - помилки у розумінні специфіки історико-культурних процесів та характеристики світоглядних основ історико-культурних епох; - недоліки в знанні та розумінні специфіки національного процесу культуротворення, духовних здобутків національної та світової культури (3-5 помилок); - несистематизоване знання щодо провідних персоналій української культури та схематична характеристика їх діяльності.
	40	- непогано, але зі значною кількістю недоліків: - відсутність сформованого уявлення щодо категоріально-понятійного апарату; - суттєві помилки у характеристиці деяких рис історико-культурних епох; - необґрунтованість суджень щодо духовних здобутків національної та світової культури; - поодинокі знання щодо видатних персоналій української культури та значущості їх досягнень для певної історико-культурної епохи.
	35	- суттєві помилки при характеристиці основних етапів світового та національного процесу культуротворення; - поодинокі знання щодо видатних персоналій української культури та значущості їх досягнень для певної історико-культурної епохи
	0	- відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення

навчальної дисципліни

8.1. Основна література

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Світова та українська культура: навч. посіб. Київ : Світ. 2004. 344 с.
2. Бокань В. А., Л. П. Польовий. Історія культури України: навч. посіб. Київ : МАУП. 2002. 256 с.

3. Вербицька П. В., Хома І. Я. Історія української культури: європейський контекст: навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. Політехніки, 2015. 301 с.
4. Греченко В. А., Кислюк К. В. Історія української культури : навч. посіб. Київ : Кондор-Видавництво. 2018. 351 с.
5. Гула Р. В., Пердерій І. Г., Дерв'янка Л. І. Історія української культури у схемах, таблицях та ілюстраціях. Київ : «Каравела». 2019. 180 с.
6. Історія української культури / за заг. ред. І. П. Крип'якевича. 4-е вид. Київ: Либідь. 2002. 656 с.
7. Історія української культури / за ред. В. А. Качкана. Київ : Медицина, 2016. 368 с.
8. Історія української культури. Від стародавніх часів до ХІХ століття. Ілюстрована хрестоматія / за ред. Ю. Сабадаш. Київ : Ліра-К. 2020. 320 с.
9. Калакура Я. С., Рафальський О. О., Юрій М. Ф. Українська культура: цивілізаційний вимір. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2015. 496 с.
10. Костенко Л. Гуманітарна аура нації, або Дефект головного дзеркала : лекція, прочит. в Нац. ун-ті «Києво-Могилянська акад.», 1 верес. 1999 р. Київ : Києво-Могилян. акад. 2005. 32 с.
11. Крвавич Д. П. Овсійчук В. А. , Черепанова С. О. . Українське мистецтво : навч. посіб. : у 3 ч. / Д. П. Крвавич, Львів : Світ. 2003. Ч. 1. 256 с. 2004. Ч. 2. 268 с.
12. Культура України: тезаурус і персоналії. Видання 2-ге, виправлене та доповнене. За ред. Л. В. Анучиної, О. А. Стасевської, О. В. Уманець; [наук. ред. О. В. Лозовой]. Харків : Право. 2019. 272 с.
13. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : навч. посіб./ за ред. А. В. Яртіся, В. А. Мельника. Львів : Світ. 2005. 568 с.
14. Огієнко І. Українська культура: Коротка історія культурного життя українського народу Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 142 с.

15. Попович М. В. Нарис історії культури України. Київ : АртЕк. 2017. 730 с.
16. Українська культура в європейському контексті / за ред. Ю. П. Богуцького. Київ: Знання. 2007. 679 с.
17. Українська культура: підручник / [В. О. Лозовой (керівник авт. кол.), Л. В. Анучина, О. В. Бурлука та ін.]; М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2021. 400 с.
18. Хома І. Я. Історія української культури. Київ : Кондор, 2017. 356 с.
19. Шейко В. М. Історія української культури: навч. посіб. Київ : Кондор, 2017. 271 с.

8. 2. Додаткова література

Додаткова література

1. Енциклопедичний словник символів культури України / за ред.: О. І. Потапенка, В. П. Коцура, В. В. Куйбіди. Корсунь-Шевченківський : Корсун. видавн. дім «Всесвіт». 2017. 687 с.
2. Меліхова Ю. А. Православ'я і правосуддя. *Проблеми законності: зб. наук. праць*. 2018. Вип. 143. С. 267–273.
3. Прудникова О. В. Інформаційна культура і формування «Людини інформаційної». *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2016. № 2 (29). С. 154–165.
4. Прудникова О. В. Антицінності віртуального простору: філософський аналіз. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2017. № 3 (34). С. 47–56.
5. Слюсаренко Т. О. Бандурне мистецтво в українському культурному просторі (на прикладі бандурного виконавства Слобідського регіону ХХ – поч. ХХІ ст.): монографія. Харків: Право. 2018. 224 с.
6. Слюсаренко Т. О. Капела бандуристів «Сонце» ХНУМ імені

І. П. Котляревського: становлення та специфіка розвитку (до 20-річчя творчої діяльності капели та 50-річчя з дня народження керівника Надії Мельник). *Аспекти історичного музикознавства*: зб. наук. ст. Вип. XXII: До 95-річчя кафедри народних інструментів України. Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського; ред.-упоряд. Романюк І. А. Харків, ХНУМ, 2021. С. 166–178.

7. Слюсаренко Т.О. Проблеми становлення та розвитку бандурного виконавства Харкова (XX–XXI ст.). *Актуальні питання гуманітарних наук*: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 55. Том 3. С. 73–79.

8. Стасевська О. А., Маланчук І. І. Культурна дипломатія: симбіоз культурного та правового потенціалу. *Право та інновації*. 2021. № 1 (33). С. 89–95.

9. Стасевська О. А., Уманець О. В. Етична складова соціальної місії університету. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2018. № 4 (39). С. 143–155.

10. Уманець О. В. Аксиологічні колізії в інтерпретації фаустіани в повісті «131» Н. Королевої. *Вісник ХДАДМ*. 2018. № 1. С. 88 – 95.

11. Уманець О. В. Балада «Твардовський» П. Гулака-Артемівського в контексті модифікування фаустіанської тематики. *Вісник ХДАДМ*. 2017. № 4. С. 136–141.

12. Уманець О. В. Глокалізація. *Соціологія права: енциклопедичний словник* / за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2020. С. 186–188.

13. Уманець О. В. Трансформація концепту зла як віддзеркалення аксіологічної динаміки в музичній фаустіані XIX-XX ст. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 40. Т. 3 С. 53–59.

14. Уманець О. В., Дорошенко В. О. Творчість Лесі Українки в естетичних параметрах сучасного національного театру анімації. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки, теорії і практики освіти*. 2021. Вип. 59. С. 37–50.

15. Уманець О. В., Стасевська О. А. Моральні виміри функціонування громадянського суспільства. *Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної освіти*: зб. наук. праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Духовно-моральнісні основи та відповідальність особистості у долі людської цивілізації». Харків: НТУ «ХПІ». 2017. Вип. 47 (51). С. 274–284.

8.3. НЕІК

Навчальний електронно-інформаційний комплекс Українська культура (для всіх факультетів) <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=191>

Інтернет-ресурси

Електронна бібліотека «Україніка». URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB>

Цифрова бібліотека історико-культурної спадщини при НБУ ім. В. Вернадського. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_ir/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=NAV&P21DBN=ELIB

Diasporiana – українська діаспорна електронна бібліотека. URL: <https://diasporiana.org.ua/>

Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Відкритий доступ до он-лайн ресурсів Oxford University Press.

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).

ДОДАТКИ

Додаток 1

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПК-1. Навички навчання впродовж життя. ПК-2. Здатність до застосування знань для розвитку творчих здібностей, продуктивності у рішенні життєвих і професійних проблем, зокрема в команді.
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПК-3. Навички самостійної роботи з інформаційними джерелами. ПК-4. Навички здатності до логічного, аналітичного, критичного мислення.
ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПК-5. Знання та розуміння категоріально-понятійного апарату з питань феноменології та онтології культури. ПК-6. Знання та розуміння сутності, структурної та функціональної специфіки культури.
ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології	ПК-7. Знання та розуміння рис української культури, менталітету та системи архетипів. ПК-8. Застосування знань і розуміння специфіки національної культури та менталітету в професійній діяльності.
ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПК-9. Здатність до застосування знань і розуміння щодо специфіки націєтворення на національного процесу культуротворення в професійній діяльності.
ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.	ПК-10. Застосування знання та розуміння динаміки світової та національної культури. ПК-11. Застосування знання та розуміння парадигмальних основ культури прадавнини, давнини, Середньовіччя, Відродження, Нового та Новітнього часу.
ЗК9. Здатність працювати в команді.	ПК-12. Здатність генерувати судження щодо історико-культурної обумовленості духовних здобутків світової культури.
ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	ПК-13. Здатність генерувати судження щодо історико-культурної обумовленості духовних здобутків національної культури.
ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки, як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПК-14. Здатність до застосування знань і розуміння для співвіднесення духовних здобутків світової та української культури з певним етапом історико-культурного процесу.

<p>ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця узагальненій системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та здорового способу життя.</p>	<p>ПК-15. Здатність генерувати судження щодо специфіки співвіднесеності шляхів розвитку світової та української культури. ПК-16. Знання провідних персоналій української культури, зокрема українських правників, у контексті етапів історико-культурного процесу.</p>
<p>ЗК14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності</p>	<p>ПК-17. Знання та розуміння актуальних проблем сучасної української культури.</p>
<p>ЗК1.1. Здатність до креативності у предметно-практичній діяльності відповідно до соціальних статусів і модусів.</p>	<p>ПК-18. Знання культурних здобутків української діаспори.</p>
<p>ЗК1.2. Здатність грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати.</p>	<p>ПК-19. Здатність до спілкування у тому числі у професійній площині за умов культурного різноманіття.</p>
<p>ЗК1.3. Навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел.</p>	<p>ПК-20. Здатність генерувати судження щодо сутності та специфіки сучасного діалогу культур.</p>
<p>ЗК1.4 Здатність продуктивно працювати і активно взаємодіяти у віртуальній команді (віртуальна колаборація).</p>	<p>ПК-21. Здатність до застосування знань у процесі саморозвитку, самовдосконалення та професійної самореалізації.</p>
<p>ЗК1.5. Здатність працювати в міжкультурних середовищах (крос-культурна компетентність).</p>	<p>ПК-22. Здатність генерувати судження щодо впливу традицій і досягнень української культури на зміст професійної культури правника.</p>
<p>ЗК1.6. Здатність бути лідером, брати на себе відповідальність, стимулювати на досягнення спільної мети.</p>	<p>ПК-23. Здатність зберігати духовні досягнення національної та світової культури.</p>
<p>СК – спеціальні компетентності (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)</p>	
<p>СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.</p>	<p>ПК-1. Навички навчання впродовж життя. ПК-2. Здатність до застосування знань для розвитку творчих здібностей, продуктивності у рішенні життєвих і професійних проблем, зокрема в команді.</p>
<p>СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему</p>	<p>ПК-2. Здатність до застосування знань для розвитку творчих здібностей, продуктивності у рішенні життєвих і професійних проблем, зокрема в команді.</p>

СК3. Цінування та повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи	ПК-3. Навички самостійної роботи з інформаційними джерелами. ПК-4. Навички здатності до логічного, аналітичного, критичного мислення. ПК-5. Знання та розуміння категоріально-понятійного апарату з питань феноменології та онтології культури.
СК4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.	ПК-6. Знання та розуміння сутності, структурної та функціональної специфіки культури. ПК-7. Знання та розуміння рис української культури, менталітету та системи архетипів. ПК-8. Застосування знань і розуміння специфіки національної культури та менталітету в професійній діяльності.
СК10 - Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.	ПК-9 Здатність до застосування знань і розуміння щодо специфіки націтворення на національного процесу культуротворення в професійній діяльності. ПК-10. Застосування знання та розуміння динаміки світової та національної культури. ПК-11. Застосування знання та розуміння парадигмальних основ культури прадавнини, давнини, Середньовіччя, Відродження, Нового та Новітнього часу.
СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.	ПК-12. Здатність генерувати судження щодо історико-культурної обумовленості духовних здобутків світової культури. ПК-13. Здатність генерувати судження щодо історико-культурної обумовленості духовних здобутків національної культури.
СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.	ПК-14. Здатність до застосування знань і розуміння для співвіднесення духовних здобутків світової та української культури з певним етапом історико-культурного процесу. ПК-15. Здатність генерувати судження щодо специфіки співвіднесеності шляхів розвитку світової та української культур. ПК-16. Знання провідних персоналій української культури, зокрема українських правників, у контексті етапів історико-культурного процесу.
СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.	ПК-17. Знання та розуміння актуальних проблем сучасної української культури. ПК-18. Знання культурних здобутків української діаспори. ПК-19. Здатність до спілкування у тому числі у професійній площині за умов культурного різноманіття.
СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу	ПК-20. Здатність генерувати судження щодо сутності та специфіки сучасного діалогу культур.

документів, розуміння їх правового характеру і значення.	ПК-21. Здатність до застосування знань у процесі саморозвитку, самовдосконалення та професійної самореалізації.
СК1.6. Знання і розуміння основ забезпечення національної безпеки України, структури, завдань та повноважень суб'єктів сектору безпеки та оборони України, організаційних основ їх діяльності.	ПК-22. Здатність генерувати судження щодо впливу традицій і досягнень української культури на зміст професійної культури правника. ПК-23. Здатність зберігати духовні досягнення національної та світової культури.

Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей

Шифр та назва РН за спеціальністю і / або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
ПРН – результати навчання за спеціальністю /спеціалізацією (обрати результати навчання згідно зі змістом навчальної дисципліни)		Результати навчання з навчальної дисципліни
РН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.	1	РН 1.1. Демонструвати здатність до розвитку інтелектуального потенціалу на основі знання та розуміння категоріально-понятійного апарату з питань культури.
РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	1	РН 1.2. Виявляти здатність до самостійного, критичного опрацювання інформаційних джерел. РН 1.3. Володіти засобами оптимальної комунікації в соціальній, зокрема професійній площині за умов міжнародної співпраці на підґрунті толерантного ставлення до інших культур.
РН4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.	1	РН 1. 4. Демонструвати здатність до коректного застосування термінології з питань культури у тому числі у професійній сфері.
РН5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.	2	РН 2.1. Демонструвати знання сутності, структури та функцій культури як соціального явища. РН 2.2. Демонструвати знання та розуміння чинників формування специфіки й особливостей української культури на різних історико-культурних етапах.
РН6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.	2	РН 2.3. Визначати специфіку полілогу української культури зі світовою культурою в різні історико-культурні епохи.
РН7. Скласти та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за призначеними джерелами.	2	РН 2.4. Демонструвати знання найбільш вагомих духовних здобутків світової та української культури.

РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій	2	РН 1.2. Виявляти здатність до самостійного, критичного опрацювання інформаційних джерел. РН 1.3. Володіти засобами оптимальної комунікації в соціальній, зокрема професійній площині за умов міжнародної співпраці на підґрунті толерантного ставлення до інших культур.
РН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології	2, 3	РН 1.4. Демонструвати здатність до коректного застосування термінології з питань культури у тому числі у професійній сфері.
РН 11. Мати базові навички риторики	2, 3	РН 1.3. Володіти засобами оптимальної комунікації в соціальній, зокрема професійній площині за умов міжнародної співпраці на підґрунті толерантного ставлення до інших культур.
РН12. Донести до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.	3	РН 3.1. Демонструвати усвідомлення мультикультурного розмаїття сучасної України. РН 3.2. Демонструвати знання характеристики української культури як складової світової культури.
РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.	3	РН 3.3. Виявляти проблеми у сучасному духовному житті України, вирішення яких вимагає нових системоутворювальних знань і прогресивних технологій, та пропонувати шляхи їх правового регулювання з використанням наявних теоретичних і прикладних знань відповідно до принципів захисту прав людини і її основоположних свобод.
РН1.1. Виявляти проблеми у правовому регулюванні і пропонувати способи їх вирішення відповідно до принципів захисту прав людини і її основоположних свобод	3	РН 3.4. Демонструвати здатність до формування патріотичної громадянської позиції.
ПРН 1.3. Аналізувати питання про доцільність використання альтернативних засобів у вирішенні юридичних конфліктів і суперечок		РН 3.3. Виявляти проблеми у сучасному духовному житті України, вирішення яких вимагає нових системоутворювальних знань і прогресивних технологій, та пропонувати шляхи їх правового регулювання з використанням наявних теоретичних і прикладних знань відповідно до принципів захисту прав людини і її основоположних свобод.

<p>ПРН 1. 4. Демонструвати вміння застосовувати набуті правові знання за умов самостійного прийняття юридичних рішень відповідно щодо своїх професійних статусів</p>		<p>РН 1. 4. Демонструвати здатність до коректного застосування термінології з питань культури у тому числі у професійній сфері.</p>
<p>ПРН 1.5 Застосовувати набуті знання у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях методами відтворення та реконструкції</p>		<p>РН 3.1. Демонструвати усвідомлення мультикультурного розмаїття сучасної України.</p>

Додаток 3

Матриця зв'язків модулів навчальної дисципліни, результатів навчання та предметних компетентностей у програмі навчальної дисципліни

Результати навчання за навчальною дисципліною / модулями	ПК 1	ПК 2	ПК 3	ПК 4	ПК 5	ПК 6	ПК 7	ПК 8	ПК 9	ПК 10	ПК 11	ПК 12	ПК 13	ПК 14	ПК 15	ПК 16	ПК 17	ПК 18	ПК 19	ПК 20	ПК 21	ПК 22	ПК 23	
/Модуль 1																								
РН НД 1.1.	.	.																						
РН НД 1.2.			.	.																				
РН НД 1.3.					.	.																		
РН НД 1.4.						.	.																	
/ Модуль 2																								
РН НД 2.1.							.	.																
РН НД 2.2.									.	.														
РН НД 2.3.											.	.												
РН НД 2.4.												.	.	.										
/Модуль 3.																								
РН НД 3.1																.	.							
РН НД 3.2.																		.	.					
РН НД 3.3.																		
РН НД 3.4.																				